

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23CoP/44/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2112210061
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 06. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Jankovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2012:2112210061.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci starostlivosti o maloletých: 1. A. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XX, XXX XX E., 2. B. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XX, XXX XX E., deti rodičov: matka O.. M. I., nar. XX.XX.XXXX, E. XX, XXX XX E., zastúpená advokátskou kanceláriou: advocatius s.r.o., IČO: 36 868 752, Palackého 12, 814 99 Bratislava, P.O.BOX 69, zastúpená konateľom M.. O. E. - Z., otec O. I., nar. XX.XX.XXXX, E. XX, XXX XX E., o návrhu matky na nariadenie predbežného opatrenia uložením povinnosti prispievať na výživu maloletých detí B.. N. K., správcovi konkurznej podstaty úpadcu O. I., so sídlom O. XX, XXX XX E., na odvolanie matky proti uzneseniu Okresného súdu v Trnave č. k. 13P/34/2012 - 71 zo dňa 17. mája 2012, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvého stupňa sa p o t v r d z u j e.

odôvodnenie:

Prvostupňový súd zamietol návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia uložením povinnosti prispievať na výživu maloletých detí B.. N. K., správcovi konkurznej podstaty úpadcu otca O. I., čo odôvodnil tým, že aplikoval ust. § 102 ods. 1, § 74 ods. 1, § 75 ods. 2, 1, § 76 ods. 1 písm. a) až h) O.s.p. ako aj hmotnoprávne ust. § 62 ods. 1 a § 75 ods. 1 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine. Prvostupňový súd skutkovo odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že navrhovateľka sa domáhala úpravy práv a povinností k mal. deťom A. a B. tak, aby B.. N. K., správca konkurznej podstaty úpadcu O. I. prispieval mesačne na výživu maloletého A. 150 eur a mal. B. 150 eur. Tento návrh vo veci bol podaný 16.05.2012. Rovnako v ten deň bol podaný aj návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým by súd uložil správcovi úpadcu O. I. predbežne prispievať mesačne na výživu A. 80 eur a Juraja 80 eur. Odôvodnila tento návrh tým, že tieto výdavkami na mal. deti ako aj na osobu matky, pokrývajú len to najnevyhnutnejšie. Požadovaná suma výživného nie je vzhľadom na príjmy otca likvidačná, pretože má príjem okolo 500 až 700 eur. Prvostupňový súd uviedol, že v podstate návrh vo veci samej sa zhoduje s návrhom na vydanie predbežného opatrenia. Rozhodnutie o predbežnom opatrení je dočasné, obmedzuje sa na dosiahnutie len predbežných účinkov, neprejudikuje výsledok počas konania pred súdom a jeho zásahy a dôsledky, pokiaľ ide o právne postavenie povinnej osoby, musia sa minimalizovať so zreteľom na jeho zabezpečovací charakter. Z toho sa súčasne vyvodzuje, že predbežné opatrenie nemôže obsahovať výrok, ktorý by sa rovnal výroku vo veci samej. Predbežné opatrenie spravidla nemá ukladať obsahom rovnaké povinnosti, aké by boli uložené v rozhodnutí vo veci samej. Preto bol aj návrh zamietnutý.

Prvostupňový súd v zmysle ust. § 62 ods. 1 zák. o rodine poukázal na to, že nositeľmi práv na výživné sú mal. deti, naproti tomu návrh podala matka, ktorá sa zároveň označila ako navrhovateľ a z uvedeného vyplýva, že pri navrhovateľovi nebola vôbec preukázaná aktívna legitímácia, teda právo na výživné, nakoľko také právo patrí mal. deťom.

Proti tomuto uzneseniu podala odvolanie matka prostredníctvom svojho právneho zástupcu. V odvolaní poukázala na to, že prístup súdu prvého stupňa a jeho právny názor o nepreukázaní aktívnej vecnej

legitimácie, s argumentáciou, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia podávala matka, pričom sa aj označila ako navrhovateľka, považuje za výslovne formalistický. Priamo v petite návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ktorý je pre posúdenie akéhokoľvek nároku rozhodujúci, bola totiž jasne uvedená povinnosť správcu konkurznej podstaty otca ako úpadcu prispievať na výživu maloletých. Takýto charakter výživného ako sumy uvedenej v prospech maloletého a nie v prospech matky, vyplýva však v konečnom dôsledku nielen zo samotného petitu návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ale aj z celého kontextu daného podania zo 16.05.2012, keď priamo boli uvádzané a posudzované jednotlivé výdavky na deti a podobne. Na uvedenej skutočnosti nič nemôže meniť, že matka sa v danom podaní zo 16.05.2012 označila ako navrhovateľka. Matka ako osoba podávajúca návrh na nariadenie predbežného opatrenia v prospech svojich mal. detí navyše zastáva právny názor, že vo svojej podstate samotný návrh ani nemohla podať v danom prípade ako osoba priamo zastupujúca svoje deti, keďže v konaní o určenie výživného voči druhému rodičovi je zástupcom mal. dieťaťa nie jeden z rodičov, ale jedine kolízny opatrovník určený v priebehu konania súdom. Žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje mal. deti, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a mal. dieťaťom alebo medzi mal. deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom; v takomto prípade súd ustanoví mal. dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať. Následne uviedla citáciu z komentára s judikatúrou zo Zákona o rodine, vydavateľstva Heuréka, 2005, str. 84, autorov: Pavelková, Kubičková, Čechotová. Ak by sa teda mal dôsledne aplikovať právny názor súdu prvého stupňa a zobrať do úvahy ust. § 31 ods. 2 zák. o rodine, nevyhnutne by sa muselo odvodiť, že akýkoľvek návrh na určenie výživného na mal. dieťa nemôže podať ani jeden z rodičov, že by ho mohol podať iba kolízny opatrovník, ako jediná osoba legitímne oprávnená zastupovať v takomto druhu konania mal. dieťa. V tej súvislosti bolo poukázané, že je to absolútny výklad, jednak z dôvodu, že kolízny opatrovník získava informáciu o nevyhnutnosti súdneho konania a že zo samotného podania jedného z rodičov, ako aj z dôvodu, že konanie môžu začať i bez návrhu podľa ust. § 81 ods. 1 O.s.p. Navyše, je takýto názor v rozpore s ust. § 65 ods. 1, na základe ktorého môžu dať práve samotný rodičia návrh na schválenie dohody o výživnom pre mal. dieťa. Pokiaľ teda mala byť nesprávne určená aktívna legitimácia dôvodom na zamietnutie návrhu, mal sa súd prvého stupňa takto označenej legitimácie držať aj pri špecifikácii účastníkov a právnej veci v samotnom záhlaví, na základe ktorého predbežné opatrenie z tohto titulu zamietol. Skutočnosť, že tak neurobil, takisto nasvedčuje nesprávnosť a formalizmus výrokovej časti napadnutého uznesenia. V danej veci však ide predovšetkým o záujem mal. detí, o konanie, ktoré možno začať i bez návrhu, z ktorej skutočnosti vyplýva, že posudzovanie aktívnej vecnej legitimácie takýmto spôsobom ako to vykonal súd prvého stupňa v takomto konaní nemá jednoznačne miesto. Pokiaľ sa jedná o zhodu výroku návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a výroku vo veci samej, jednoznačne to prelamuje ust. § 76 ods. 1 písm. a) O.s.p., ktoré priamo určuje, že práve predbežným opatrením je možné určiť povinnosť platiť výživné. Ak sa však účel dočasnej ochrany nedá dosiahnuť inak, než rovnakým výrokom ako vo veci samej, musí uvedená formalistická požiadavka ustúpiť. Účel predbežného opatrenia až do rozhodnutia súdu v tomto konaní vo veci samej nie je možné dosiahnuť inak ako v petite návrhu na nariadenie predbežného opatrenia uvedenou povinnosťou odporcu v 2. rade (tak ako si označil súd prvého stupňa správcu konkurznej podstaty otca). Je predsa absurdné ponechávať maloletých v ťaživej situácii len preto, lebo sa výrok návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ktorý nie je ani možné inak formulovať, podobá výroku vo veci samej. V tej súvislosti poukázal aj na rozhodovacia prax Krajského súdu v Trnave, kde v rozhodnutiach 23CoP/1/2012, ako aj 10CoP/30/2011 výrok bol identický s petitom návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ako bol navrhovaný zo strany matky v tomto konaní. Preto aj druhý dôvod, pre ktorý bol návrh zamietnutý je nesprávny a poukazuje tým odvolateľka - matka prostredníctvom svojho právneho zástupcu na ust. § 76 ods. 1 písm. a) O.s.p. s poukazom na účel samotného predbežného opatrenia, tzn. zabezpečenie nevyhnutnej výživy maloletých do času skončenia sporu, ako aj s poukazom na súdne rozhodnutia odvolacieho súdu v obdobných veciach. Preto žiada, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa a zaviazal správcu konkurznej podstaty prispievať na výživné tak, ako bolo v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia navrhnuté.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), potom čo zistil, že je odvolanie podané včas a oprávnenou osobou (§ 201 a § 204 O.s.p.), prejednal vec obsahom a dôvodmi podaného odvolania (§ 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), pretože konanie možno začať i bez návrhu vo veci starostlivosti o mal. deti, postupom bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. a zistil, že rozhodnutie je vo svojej výrokovej časti vecne správne.

Odvolačný súd poukazuje na to, že prvostupňový súd správne zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým sa domáhala matka o uloženie povinnosti platiť výživné správcovi konkurznej podstaty úpadcu otcovi mal. detí. Dôvody, ktoré však boli uvedené pri zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia považuje odvolací súd za nesprávne, a to z nasledujúcich dôvodov.

V zmysle § 28 ods. 2 zák. o rodine rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy mal. dieťaťa.

Podľa ust. § 28 ods. 3 zák. o rodine rodičovské práva a povinnosti vykonáva jeden z rodičov, ak druhý z rodičov nežije, je neznámy alebo ak nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu. Platí to aj v prípade, ak jeden z rodičov bol pozbavený rodičovských práv a povinností, ak mu bol výkon jeho rodičovských práv a povinností obmedzený alebo pozastavený.

Rodičovské práva a povinnosti majú obidvaja rodičia v rovnakom rozsahu, pričom je irelevantné, či sú rodičia dieťaťa manželmi alebo nie, resp. podľa ktorej domnienky bolo otcovstvo k dieťaťu určené. Uvedené, okrem ústavného práva v čl. 12 Ústavy SR vyplýva aj z viacerých medzinárodných dokumentov, napr. aj z čl. 16 Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien. Existencia dohody pri výkone rodičovských práv a povinností by mala byť samozrejmosťou. Ak by však rodičia nedospeli k dohode o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností na návrh niektorého z nich, rozhodne súd podľa § 35. Uvedené ustanovenie zároveň obsahuje aj exemplifikatívny výpočet, tzv. podstatných vecí. Ak sa rodičia, ktorí spolu nežijú nedohodli o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností, môže súd rozhodnúť aj bez návrhu podľa § 36 ods. 1 a upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí dieťa do osobnej starostlivosti. Výkon rodičovských práv a povinností k mal. dieťaťu na čas po rozvoze súd podľa § 113 ods. 1 O.s.p. a § 24 zák. o rodine obligatórne upraví v rozhodnutí, ktorým rozvádza manželstvo rodičov mal. dieťaťa, najmä určí, komu mal. dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok.

Podľa ust. § 62 ods. 1 zák. o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Medzi jednotlivými druhmi vyživovacej povinnosti má vyživovacia povinnosť rodičov k deťom významné postavenie, o čom svedčí najrozsiahlejšia úprava, systematické umiestnenie i počet sporov v praxi. Explicitne je vyjadrený zákonný vznik vyživovacej povinnosti rodičov k deťom. Relevantnou skutočnosťou z hľadiska vzniku rodičovskej vyživovacej povinnosti bude preto narodenie dieťaťa a pre vznik tejto vyživovacej povinnosti je relevantnou objektívna právna skutočnosť - narodenie dieťaťa. Jej zánik zákon spája s nadobudnutím schopnosti dieťaťa samostatne sa živiť. Zákonná vyživovacia povinnosť oboch rodičov neznamená mechanickú rovnosť. Vychádza sa z individuálnych schopností, možností, majetkových pomerov každého z nich ust. § 75 zák. o rodine. Konanie vo veciach výživného mal. detí spravidla začína na návrh v rámci práva rodiča na zastupovanie dieťaťa. Následne v konaní treba dieťaťu z dôvodu kolízie záujmov ustanoviť opatrovníka. Konanie sa môže začať tak na návrh ako aj z úradnej povinnosti. Okruh účastníkov je daný treťou definíciou účastníkov, tzn. sú to všetky osoby, o právach ktorých, resp. o povinnostiach ktorých sa má rozhodovať, napr. tretia osoba do starostlivosti ktorej bolo dieťa zverené. Už z konštrukcie ust. § 62 O.s.p., ako aj z vymedzenia v Zák. o rodine vyplýva, že sa jedná o vyživovaciu povinnosť rodičov k deťom, tzn. že v danom konaní sa rozhoduje o výživnom, ktoré platia rodičia mal. deťom. Základné postavenie účastníkov v konaní sú rodičia mal. detí a súdom ustanovený kolízny opatrovník v prípade kolízie záujmov mal. dieťaťa, ktorý v konaní mal. dieťa zastupuje. Kolízneho opatrovníka v konaní určuje súd. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom nemôže byť suplovaná iným subjektom. Iba v prípade zverenia mal. detí do náhradnej starostlivosti inej osoby je určovaná vyživovacia povinnosť rodičov k mal. deťom, ktorá sa platí práve tejto osobe, ktorej je mal. dieťa zverené. Odvolací súd práve poukazuje na návrh na nariadenie predbežného opatrenia platením vyživovacej povinnosti správcovi úpadcu otca B.. N. K., čo nemá oporu v žiadnom právnom predpise ani v základom Zák. o rodine, ktorý upravuje vzťahy rodičov k mal. deťom a takisto to nevyplýva ani zo Zák. o konkurze a vyrovnaní. Práve takto formulovaným návrhom, takto požadovanou vyživovacou povinnosťou od správcu úpadcu otca, sa mal prvostupňový súd v prvom rade zaoberať a mal ho

vyhodnotiť ako nezákonné a nedôvodné, pretože požadovanie platenia vyživovacej povinnosti od osoby, ktorá nie je vo vzťahu k mal. dieťaťu ako rodič a dieťa, a vyživovaciu povinnosť k mal. dieťaťu zo zákona nemá.

S poukazom na ust. § 74 ods. 1 O.s.p. pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

V danom prípade je však potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov, aby bola aspoň osvedčená danosť práva, danosť nároku a aby navrhovateľ bol vecne legitimovaný, taktiež aby navrhovateľom uplatnený návrh nebol zjavne neopodstatnený.

Vzhľadom na požadovaný petit a návrh matky, aby bolo určené predbežne výživné na základe nariadenia predbežného opatrenia správcovi úpadcu otca B.. K., nie je opodstatnený. Zo žiadneho zákonného ustanovenia právneho predpisu nevyplýva, že by sa vyživovacia povinnosť určovala správcovi úpadcu, pretože vyživovacia povinnosť rodičov je zákonná a má byť určovaná práve im. Ide o neosvedčenie práva a práve tento dôvod mal byť pre súd prvého stupňa na zamietnutie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia.

Ak sa súd zaoberal označením účastníkov návrhu, tak to nie je podstatné, akým spôsobom sa označia, pretože toto konanie možno začať i bez návrhu o určenie výživného. Postavenie účastníkov konaní môže súd opraviť v úvodnej časti svojho rozhodnutia, tak ako to vykonal aj odvolací súd, že sa jedná o starostlivosť o mal. deti, kde obaja rodičia sú účastníkmi konania, a keďže sa má podľa návrhu určovať vyživovacia povinnosť správcovi úpadcu, tak tento bol označený práve za tú osobu, ktorému sa má povinnosť ukladať. Označenie matky ako navrhovateľky v návrhu nie je však dôvodom na to, aby mohol súd rozhodovať o tom, že ako navrhovateľka nie je vecne legitimovaná, lebo účastníčkou konania práve je. To, že je označená za navrhovateľku akoby v sporovom konaní, nič nebráni tomu, že je považovaná za účastníčku konania v starostlivosti o mal. deti. Pokiaľ sa súd dotýkal totožnosti skutku, tak v danom prípade tiež odvolací súd nesúhlasí s názorom súdu prvého stupňa, nakoľko v zmysle ust. § 76 ods. 1 písm. a) O.s.p. možno predbežným opatrením nariadiť účastníkovi, aby platil výživné v nevyhnutnej miere a takýmto spôsobom bol aj návrh na nariadenie predbežného opatrenia podaný. Bol však podaný voči správcovi úpadcu otca, čo však nevyplýva zo žiadneho zákonného ustanovia, že tento je povinný platiť výživné za otca, že mu vzniká zákonná vyživovacia povinnosť k mal. dieťaťu svojho úpadcu a z tohto dôvodu musel byť návrh zamietnutý.

Rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo preto ako vecne správne vo výroku v zmysle ust. § 219 ods. 1 O.s.p., avšak s dôvodmi, ktoré uvádza odvolací súd, potvrdené ako vecne správne.

Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte počtom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.